

SEMESTER - 2

PE - 3 LEARNING AND TEACHING

યુનિટ - ૧ અધ્યયન, સ્મૃતિ અને પ્રેરણા

- ૧.૧ અધ્યયન : સંકલ્પના, સ્વરૂપ અને અધ્યયન પર અસર કરતાં પરિબળો
- ૧.૨ સ્મૃતિ : અર્થ, સંકલ્પના, સ્મૃતિ વધારવાના ઉપાયો અને વિસ્મૃતિના કારણો
- ૧.૩ પ્રેરણા - સંકલ્પના, જરૂરિયાત અને અબ્રાહમ મેસ્લોનો સિદ્ધાંત
- ૧.૪ અધ્યયન સંક્રમણ-અર્થ, પ્રકાર અને અધ્યયન સંક્રમણ ઉપર અસર કરતા પરિબળો

યુનિટ - ૨ અધ્યયનના સિદ્ધાંતો (સંકલ્પના અને શૈક્ષણિક ફલિતાર્થ)

- ૨.૧ શાસ્ત્રીય અભિસંધાનનો સિદ્ધાંત - પાવલોવ
- ૨.૨ કારક અભિસંધાનનો સિદ્ધાંત -સ્કીનર
- ૨.૩ પ્રયત્ન અને ભૂલનો સિદ્ધાંત - થોર્ન ડાઈક
- ૨.૪ આંતરસુઝ દ્વારા અધ્યયનનો સિદ્ધાંત - કોહલર

યુનિટ - ૩ અધ્યાપન અને શિક્ષકની ભૂમિકા

- ૩.૧ અધ્યાપનની સંકલ્પના અને સ્વરૂપ
- ૩.૨ શિક્ષણના તબક્કાઓ - આયોજન, અમલીકરણ અને ચિંતન પરામર્શ
- ૩.૩ શિક્ષણના સ્તરો - સ્મૃતિ સ્તર(હેર્બેટિયન), સમજ સ્તર (મોરીસન), ચિંતન સ્તર (હન્ટ)
- ૩.૪ શિક્ષકની ભૂમિકા - એક આદર્શ તરીકે, સુવિધાકાર તરીકે, મંત્રણા કરનાર તરીકે, સાથી અધ્યયન કરતા તરીકે, ચિંતનશીલ વ્યવસાય તરીકે અને વર્ગખંડના સંશોધન તરીકે

યુનિટ - ૪ અધ્યયન અને અધ્યાપનમાં નવીનીકરણ

- ૪.૧ અધ્યાપન સૂત્રો
- ૪.૨ ધ્યાન કેન્દ્રિતતા (Attention) સંકલ્પના, વિકસાવવાના ઉપાયો
- ૪.૩ શિક્ષણ પ્રતિમાન - સંકલ્પના, લક્ષણો (સંકલ્પના પ્રાપ્તિ પ્રતિમાનનો પરિચય)
- ૪.૪ અભિક્રમિત અધ્યયન - સંકલ્પના, સિદ્ધાંતો અને અભિક્રમિત અધ્યયનના સોપાનો

PE - 4 SCHOOL POLICIES AND ADMINISTRATION

યુનિટ-૧ શાળા વ્યવસ્થાપન અને શિક્ષણ વહીવટ

- ૧.૧ શાળા વ્યવસ્થાપનની સંલ્પના
- ૧.૨ શાળા વ્યવસ્થાપનનું સ્વરૂપ, હેતુઓ અને કાર્યક્ષત્ર
- ૧.૩ હાજર રિપોર્ટ, શિક્ષક ભરતી માટેની અરજી, શિક્ષક રાજીનામું, બોનાફાઈડ સર્ટિફિકેટ - (પરિચય અને નમૂનો) તથા વિવિધ પ્રકારની રજાઓ
- ૧.૪ પ્રાથમિક અને માધ્યમિક કક્ષાએ વિદ્યાર્થી મૂલ્યાંકનના પ્રવર્તમાન માળખાનો પરિચય
- ૧.૫ DEPO, TPEO, EI, BRC, CRC ની ફરજો

યુનિટ-૨ વિદ્યાર્થી શિક્ષક અને આચાર્ય

- ૨.૧ વિદ્યાર્થી કલ્યાણ યોજનાઓ
- ૨.૨ શિક્ષક
  - ૨.૨.૧ પ્રવર્તમાન શિક્ષક ભરતી પ્રક્રિયા (CTET, TET-II, TAT For Secondary And Higher Secondary ના સંદર્ભમાં)
  - ૨.૨.૨ શિક્ષકોની ફરજો (અધિનિયમને આધારે)
  - ૨.૨.૩ શિક્ષકના કાર્ય સંતોષ પર અસર કરતા પરિબળો
- ૨.૩ આચાર્ય
  - ૨.૩.૧ પ્રવર્તમાન આચાર્ય ભરતી માટેની પ્રક્રિયા (HTAT પ્રાથમિક આચાર્ય, HMAT માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક આચાર્યના સંદર્ભમાં)
  - ૨.૩.૨ આચાર્યની ભૂમિકા અને કાર્યો આયોજન વ્યવસ્થાપન, દોરવણી અને અંકુશના સંદર્ભમાં
- ૨.૪ શિક્ષક અને તેના પ્રકારો (મુક્ત, દમન યુક્ત અને પ્રભાવશાળી)

યુનિટ-૩ વિવિધ બોર્ડ, શાળા અને સંસ્થા પરિચય

- ૩.૧ સ્ટેટ બોર્ડ (સંકલ્પના, કાર્યો)
- ૩.૨ CBSE બોર્ડ (સંકલ્પના, કાર્યો)
- ૩.૩ ICSE બોર્ડ (સંકલ્પના, કાર્યો)
- ૩.૪ વિવિધ પ્રકારની શાળા અને તેમનો સામાન્ય પરિચય
(જિલ્લા પંચાયત સંચાલિત પ્રાથમિક શાળાઓ, અનુદાનિત અને પૂર્ણ સરકારી, માધ્યમિક ઉચ્ચ માધ્યમિક શાળાઓ, જવાહર નવોદય વિદ્યાલયો, કેન્દ્રીય વિદ્યાલય, મોડેલ સ્કૂલ, બહેરા મૂંગા અંધ અને માનસિક અસ્વસ્થ બાળકોની વિશિષ્ટ શાળા)
- ૩.૫ પરિચય - GCERT, CASE, IASE, DIET, NCTE, STTI, UGC, KCG

યુનિટ-૪ શિક્ષણ સંબંધી સરકારના વિવિધ ધારા અને શિક્ષણનું માળખું

- ૪.૧ પ્રાથમિક શિક્ષણના સંદર્ભમાં રાજ્ય સરકારના પ્રવર્તમાન ધારાનો પરિચય
- ૪.૨ માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના સંદર્ભમાં રાજ્ય સરકારના પ્રવર્તમાન ધારાનો પરિચય
- ૪.૩ રાજ્ય કક્ષાનું માધ્યમિક શિક્ષણનું વહીવટી માળખું તથા ઉચ્ચ શિક્ષણ કમિશનરના કાર્યો અને ફરજો
- ૪.૪ જિલ્લા કક્ષાનું માધ્યમિક શિક્ષણનું વહીવટી માળખું તથા જિલ્લા શિક્ષણ અધિકારીના કાર્યો અને ફરજો

CPS-1-ગુજરાતી પદ્ધતિ (સેમ. ૨)

એકમ-૧ માતૃભાષા શિક્ષણનું આયોજન

- ૧.૧ પાઠ આયોજન : સંકલ્પના, મહત્વ અને સોપાન
- ૧.૨ તાસ આયોજન : એકમ આયોજન સામ્ય : યૈષમ્ય
- ૧.૩ એકમ આયોજન : સંકલ્પના, સોપાનો
- ૧.૪ છૂટા પાઠનું આયોજન : ગદ્ય, પદ્ય, વ્યાકરણ, લેખન
- ૧.૫ એકમ આયોજન : ગદ્ય, પદ્ય, વ્યાકરણ, લેખન

એકમ-૨ માતૃભાષા શિક્ષણને અસરકારક બનાવતા ઉપકરણો

- ૨.૧ દ્રષ્ટિગમ્ય, શ્રુતિગમ્ય અને દ્રષ્ટિગમ્ય-શ્રુતિગમ્ય
- ૨.૨ શબ્દકોશ, વિશ્વકોશ, ભીંતપત્ર, ચાર્ટ, ટેપરેકોર્ડર, ભાષા પ્રયોગશાળા, કમ્પ્યુટર, ફ્લેશકાર્ડ : સ્વરૂપ અને ઉપયોગિતા

એકમ-૩ માતૃભાષા શિક્ષણમાં ઉપયોગી સહઅભ્યાસ પ્રવૃત્તિઓ (સંકલ્પના અને ઉપયોગિતા)

- ૩.૧ નાટ્યીકરણ
- ૩.૨ કવિસભા
- ૩.૩ અંકપ્રકાશન
- ૩.૪ વાર્તાલાપ, જોડણી સુધાર પ્રવૃત્તિ
- ૩.૫ શબ્દ રમત

એકમ-૪ માતૃભાષા શિક્ષણનું મૂલ્યાંકન

- ૪.૧ આદર્શ પ્રશ્નપત્રનાં લક્ષણો
- ૪.૨ નિબંધ પ્રકાર, લઘુજવાબી અને અનાત્મલક્ષી પ્રશ્નો : રચના, મહત્વ અને મર્યાદાઓ
- ૪.૩ પ્રશ્નપત્રની રચનામાં ત્રિપરિમાણદર્શક સારણીની આવશ્યકતા અને સંરચના
- ૪.૪ ક્રિયાત્મક સંશોધન : સંકલ્પના સોપાનો અને મહત્વ.

CPS-2-હિન્દી પદ્ધતિ (સેમ. ૨)

इकाई - १ शैक्षिक उपकरण - उपयोग एवं महत्व

- १.१ पाठ्यपुस्तक : आदर्श पाठ्यपुस्तक के लक्षण
- १.२ श्यामफलक
- १.३ शब्दकोश
- १.४ चार्ट-चित्र
- १.५ फिल्म

इकाई - २ आयोजन

- २.१ गद्य, पद्य, रचना एवं व्याकरण के संदर्भ में तास एवम् इकाई योजना
- २.२ तासपाठ एवं इकाईपाठ आयोजन का भेद
- २.३ निदानात्मक एवं उपचारात्मक शिक्षा
- २.४ शिक्षक हाथपोथी : परिकल्पना, महत्व एवं लक्षण

इकाई - ३ परिक्षण एवं मूल्यांकन

- ३.१ मूल्यांकन का महत्व एवं प्रकार
- ३.२ त्रिपरीमाण दर्शक सारणी एवं प्रश्नपत्र संरचना
- ३.३ क्रियात्मक अनुसंधान की परिभाषा, महत्व एवं सोपान

इकाई - ४ भाषा शिक्षक

- ४.१ भाषा शिक्षक की महत्ता
- ४.२ भाषाकीय योग्यता
- ४.३ व्यवसायिक योग्यता

CPS - 3 - સંસ્કૃત પદ્ધતિ (સેમ. ૨)

એકમ-૧ પાઠ આયોજન

- ૧.૧ ગદ્ય-પદ્ય અને વ્યાકરણના છૂટા અને એકમ પાઠોના આયોજન તેના સોપાન અને ઉદાહરણો
- ૧.૨ સંસ્કૃતમાં નિદાનાત્મક, ઉપચારાત્મક શિક્ષણ : સંકલ્પના, મહત્વ (એકમ પાઠના સંદર્ભમાં)

એકમ-૨ વર્ગશિક્ષણની પ્રવૃત્તિઓ

- ૨.૧ અનુલેખન, શ્રુતલેખન અને ગાન
- ૨.૨ વર્ગેતર પ્રવૃત્તિઓ
(૧) ભીંતપત્રો (૨) બાહ્ય પરીક્ષાઓ (૩) રમત દ્વારા સંસ્કૃત શિક્ષણ
(૪) સંસ્કૃત સંભાષણ (૫) સંસ્કૃત સામયિકોનો પરિચય (વધુમાં વધુ બે)

એકમ-૩ સંસ્કૃતમાં મૂલ્યાંકન

- ૩.૧ મૂલ્યાંકનનું મહત્વ
- ૩.૨ પ્રશ્નપત્ર સંરચના અને આદર્શ પ્રશ્નપત્રના લક્ષણો
- ૩.૩ વસ્તુલક્ષી કસોટી અને તેના પ્રકારો
(૧) ખોડકા (૨) બહુવિકલ્પ
(૩) ખાલી જગ્યા અને (૪) સંબંધ ઘટાયક કસોટીઓ

એકમ-૪ પાઠ્યપુસ્તકના લક્ષણો અને તેની સમીક્ષા

- ૪.૧ ધોરણ-૭, ૮ અને ૯ ના પ્રવર્તમાન પાઠ્યપુસ્તક અનુસાર પુસ્તકની સમીક્ષા
- ૪.૨ આદર્શ પાઠ્ય પુસ્તકના આંતરિક, બાહ્ય લક્ષણો
- ૪.૩ ક્રિયાત્મક સંશોધન : સંકલ્પના, મહત્વ અને સોપાનો

CPS - 4 : ENGLISH METHOD (SEM - 2)

Unit - 1 Lesson Planning & Procedure

- 1.1 Importance of Lesson Planning
- 1.2 Stray Lesson and Unit Lesson Planning in ELT

Unit - 2 Resources and Problems in ELT

- 2.1 Text Book : Importance and Various Aspects of Reviewing a Textbook
- 2.2 ELT Resources - Dictionary, Thesaurus, Electronic Media
- 2.3 Causes and Remedies of the Following ELT Problems
(1) Pronunciation
(2) Syntax
(3) Spelling
(4) Handwriting

Unit - 3 Teaching of Composition and Action Research

- 3.1 Teaching of Composition
- Types of Composition (Oral-Written, Controlled - Guided)
- Forms of Composition (Story, Paragraph, Letter, Essay, Report Writing)
- 3.2 Action Research : Concept, Steps and Importance

Unit - 4 Evaluation

- 4.1 Evaluation : Concept and Types (Oral - Written)
- Types of Questions and Their Construction
(Essay Type, Short Answer Type, Objective Type)
- 4.2 (i) Essentials of a Good Question Paper
(ii) Preparing a Blueprint of a Question Paper

CPS - 5 - ગણિત પદ્ધતિ (સેમ. ૨)

એકમ-૧ પાઠ આયોજનનો વિકાસ

- ૧.૧ શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિઓનું પૃથકકરણ : શિક્ષક-વિદ્યાર્થીઓ પ્રવૃત્તિઓ, શૈક્ષણિક પદ્ધતિ-પ્રયુક્તિઓ-અભિગમ, સાધન-સંદર્ભ, મૂલ્યાંકન યોજના
- ૧.૨ છૂટા પાઠનું આયોજન
- ૧.૩ એકમ પાઠનું આયોજન
- ૧.૪ બ્લ્યૂપ્રિન્ટના આધારે એકમ કસોટીની સંરચના

એકમ-૨ ગણિત શિક્ષણની પદ્ધતિઓ

- ૨.૧ પદ્ધતિઓ : વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ : સંકલ્પના, વર્ગ શિક્ષણમાં વિનિયોગ, લાભ અને મર્યાદા
- ૨.૨ પ્રકલ્પ પદ્ધતિ : સંકલ્પના, આયોજન માટેના સોપાનો, લાભ અને મર્યાદા
- ૨.૩ સ્વાધ્યાય પદ્ધતિ : સંકલ્પના, સ્વાધ્યાય પત્રની સંરચના સારા સ્વાધ્યાય પત્રના લક્ષણો, વર્ગ શિક્ષણમાં વિનિયોગ

એકમ-૩ ગણિત શિક્ષણમાં મૂલ્યાંકન

- ૩.૧ મૂલ્યાંકનની સંકલ્પના
- ૩.૨ મૂલ્યાંકનની પ્રક્રિયાના સાધનો
- ૩.૩ આદર્શ પ્રશ્નપત્રના લક્ષણો
- ૩.૪ વિવિધ પ્રકારના મૂલ્યાંકન પ્રશ્નો
(અ) નિબંધ પ્રકારના (સંકલ્પના)
(બ) ટૂંકોતરી પ્રકારના (સંકલ્પના)
(ક) વસ્તુલક્ષી : (સંકલ્પના તથા સંરચના) ખાલી જગ્યા, ખોડકા, બહુ પિકલ્પ, સંબંધ ઘટાયક
- ૩.૫ નિદાનાત્મક મૂલ્યાંકન અને ઉપચારાત્મક શિક્ષણ : અર્થ અને મહત્વ

એકમ-૪ ગણિત શિક્ષણમાં સમૃદ્ધિકરણ

- ૪.૧ દ્રઢીકરણ અને વિહંગાવલોકન : સંકલ્પના અને વર્ગશિક્ષણમાં વિનિયોગ
- ૪.૨ ગણિત મંડળ : અગત્ય અને પ્રવૃત્તિઓ
- ૪.૩ ક્રિયાત્મક સંશોધન : સંકલ્પના, સોપાનો અને મહત્વ

CPS - 6 - વિજ્ઞાન પદ્ધતિ (સેમ. ૨)

એકમ-૧ પાઠ આયોજનનો વિકાસ

- ૧.૧ તાસ આયોજન (સંકલ્પના, સોપાનો)
- ૧.૨ તાસ આયોજનનું માળખું
- ૧.૩ એકમ આયોજન
- ૧.૪ બ્લ્યૂપ્રિન્ટના આધારે કસોટીની સંરચના

એકમ-૨ વિજ્ઞાન શિક્ષણની પદ્ધતિઓ

- ૨.૧ પદ્ધતિઓ : (સંકલ્પના, અસરકારક બનાવવાના ઉપાયો અને લાભા-લાભ)
  - ૨.૧.૧ વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ
  - ૨.૧.૨ સ્વાધ્યાય પદ્ધતિ
  - ૨.૧.૩ નિદર્શન પદ્ધતિ
  - ૨.૧.૪ પ્રયોગ પદ્ધતિ
  - ૨.૧.૫ પ્રકલ્પ પદ્ધતિ

એકમ-૩ મૂલ્યાંકન અને ક્રિયાત્મક સંશોધન

- ૩.૧ પ્રશ્ન પ્રકાર : સંકલ્પના, સંરચના અને ઉદાહરણ
  - ૩.૧.૧ નિબંધલક્ષી
  - ૩.૧.૨ લઘુજવાબી
  - ૩.૧.૩ વસ્તુલક્ષી (ખાલીજગ્યાઓ, ખોડકાઓ, બહુપિકલ્પ, સંબંધ ઘટાયક, વર્ગીકરણ)
- ૩.૨ બ્લ્યૂ પ્રિન્ટની સંરચના
- ૩.૩ આદર્શ પ્રશ્નપત્રના લક્ષણો
- ૩.૪ ક્રિયાત્મક સંશોધન : સંકલ્પના, સોપાનો, મહત્વ

એકમ-૪ વિજ્ઞાન શિક્ષણમાં સહાયક પ્રવૃત્તિઓ અને સંદર્ભો

- ૪.૧ વિજ્ઞાન પ્રયોગશાળા : મહત્વ, આયોજન, જાળવણી
- ૪.૨ પ્રવૃત્તિઓ : વિજ્ઞાન મંડળ, વિજ્ઞાન મેળા, ક્ષેત્ર પર્યટન, આકાશ દર્શન
- ૪.૩ સંદર્ભો : પ્રયોગ નોંધપોથી, વિજ્ઞાન સામયિકો

CPS-7-ઇતિહાસ પદ્ધતિ (સેમ. ૨)

એકમ-૧ પાઠ આયોજનનો વિકાસ

- ૧.૧ તાસ પાઠ આયોજન
- ૧.૨ એકમ આયોજન
- ૧.૩ તાસ પાઠ આયોજન અને એકમ પાઠ આયોજનની તુલના

એકમ-૨ ઇતિહાસ શિક્ષણની પ્રચુકિત

- ૨.૧ સંગ્રહસ્થાન, નાટ્યકરણ, પ્રવાસ, સમચરેખા (અર્થ-ઉપયોગિતા)
- ૨.૨ ઇતિહાસ ખંડ : અગત્ય, સજાવટ
- ૨.૩ ઇતિહાસ શિક્ષણમાં સમૂહ માધ્યમોની પસંદગી
અગત્ય : ફિલ્મ, રેડિયો, ટી.વી., વી.સી.ડી., ટેપરેકોર્ડર

એકમ-૩ ઇતિહાસનો અન્ય વિષયો સાથે અનુબંધ

- ૩.૧ ઇતિહાસ - ભૂગોળ
- ૩.૨ ઇતિહાસ - વિજ્ઞાન
- ૩.૩ ઇતિહાસ અને નાગરિકશાસ્ત્ર
- ૩.૪ ઇતિહાસ અને સ્થાનિક ઇતિહાસ
- ૩.૫ ઇતિહાસ અને કલા

એકમ-૪ ઇતિહાસ શિક્ષણમાં મૂલ્યાંકન અને ઇતિહાસ શિક્ષકની સજજતા

- ૪.૧ સંકલ્પના (એકમ પાઠ મૂલ્યાંકન)
- ૪.૨ બ્લૂપ્રિન્ટ
- ૪.૩ સારા પ્રશ્નપત્રની સંરચના તેમજ આદર્શ પ્રશ્નપત્રના લક્ષણો
- ૪.૪ ગુણ કૌશલ્ય - વિષયવસ્તુની સજજતાના સંદર્ભમાં ઇતિહાસ શિક્ષકની સજજતા
- ૪.૫ ક્રિયાત્મક સંશોધન : સંકલ્પના સોપાનો અને મહત્વ

CPS-8-ભૂગોળ પદ્ધતિ (સેમ. ૨)

એકમ-૧ પાઠ આયોજનનો વિકાસ

- ૧.૧ તાસ પાઠ આયોજન
- ૧.૨ એકમ પાઠ આયોજન
- ૧.૩ તાસ અને એકમ પાઠ આયોજનની તુલના

એકમ-૨ ભૂગોળ શિક્ષણની પદ્ધતિઓ

- ૨.૧ પ્રાટૈશિક પદ્ધતિ
- ૨.૨ નમૂના અભ્યાસ પદ્ધતિ
- ૨.૩ પ્રોજેક્ટ પદ્ધતિ
- ૨.૪ આગમન-નિગમન પદ્ધતિ

એકમ-૩ ભૂગોળનો અન્ય વિષયો સાથેનો અનુબંધ અને શિક્ષણ સજજતા

- ૩.૧ અર્થ : ઇતિહાસ, વિજ્ઞાન, ગણિત, અર્થશાસ્ત્ર
- ૩.૨ ભૂગોળ શિક્ષકની સજજતા : ગુણ, વિષયવસ્તુ, વિશિષ્ટ કૌશલ્યો
- ૩.૩ ક્રિયાત્મક સંશોધન : સંકલ્પના, સોપાનો, મહત્વ

એકમ-૪ મૂલ્યાંકન

- ૪.૧ પ્રશ્ન પ્રકાર : (સંકલ્પના, સંરચના અને ઉદાહરણ)
  - ૪.૧.૧ નિબંધલક્ષી
  - ૪.૧.૨ લઘુજવાબી
  - ૪.૧.૩ વસ્તુલક્ષી (ખાલીજગ્યા, જોડકા, બહુવિકલ્પ, સંબંધ ઘટાયક)
- ૪.૨ બ્લૂ પ્રિન્ટની સંરચના
- ૪.૩ આદર્શ પ્રશ્નપત્રના લક્ષણો

CPS -9 -નામાના મૂળતત્ત્વો પદ્ધતિ (સેમ. ૨)

એકમ-૧ નામાના મૂળતત્ત્વોના શિક્ષણકાર્યનું આયોજન

- ૧.૧ શૈક્ષણિક કાર્યના આયોજનની સંકલ્પના, મહત્વ, પ્રકારો
- ૧.૨ છૂટા પાઠ : સંકલ્પના અને આયોજન
- ૧.૩ એકમ આયોજન : સંકલ્પના અને આયોજન
- ૧.૪ છૂટાપાઠ અને એકમપાઠ વચ્ચેનો તફાવત

એકમ-૨ નામાના મૂળતત્ત્વોના શિક્ષણમાં સુધારણા પ્રવૃત્તિઓ

- ૨.૧ દ્રઢીકરણ
- ૨.૨ પુનરાવલોકન
- ૨.૩ નિદાનાત્મક અને ઉપચારાત્મક કાર્ય
- ૨.૪ સંકલ્પના પ્રાપ્ત પ્રતિમાન (સંકલ્પના, વિનિયોગ અને મહત્વ)

એકમ-૩ નામાના મૂળતત્ત્વોનો શિક્ષક અને ક્રિયાત્મક સંશોધન

- ૩.૧ જરૂરી શૈક્ષણિક લાયકાત, ગુણો-કૌશલ્યો
- ૩.૨ ક્રિયાત્મક સંશોધન : સંકલ્પના, સોપાનો અને મહત્વ

એકમ-૪ નામાના મૂળતત્ત્વોના શિક્ષણમાં મૂલ્યાંકન

- ૪.૧ મૂલ્યાંકનની સંકલ્પના, હેતુઓ, સોપાનો
- ૪.૨ પ્રશ્નોના પ્રકાર : સંકલ્પના, સારા નિબંધ પ્રશ્નોના લક્ષણો
- ૪.૩ ટૂંકોત્તરી પ્રશ્નો : સંકલ્પના, મહત્વ
અનાત્મલક્ષી : ખાલીજગ્યા, જોડકા કસોટી, બહુવિકલ્પ કસોટી (રચના, મહત્વ)
- ૪.૪ બ્લ્યૂ પ્રિન્ટ આધારિત પ્રશ્નપત્ર સંરચના

CPS -10 -અર્થશાસ્ત્ર પદ્ધતિ (સેમ. ૨)

એકમ-૧ અર્થશાસ્ત્રના અધ્યાપનના પાઠ આયોજન

- ૧.૧ છૂટા તાસનું આયોજન
- ૧.૨ એકમ પાઠનું આયોજન (વિશિષ્ટ હેતુઓ, શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિઓ, શૈક્ષણિક સાધનો, સંદર્ભ અને મૂલ્યાંકન)
- ૧.૩ માસિક આયોજન અને વાર્ષિક આયોજનની સંકલ્પના અને મહત્વ

એકમ-૨ અર્થશાસ્ત્રનો અન્ય વિષય સાથે અનુબંધ અને ક્રિયાત્મક સંશોધન

- ૨.૧ અનુબંધ : ભૂગોળ, ગણિત, સમાજશાસ્ત્ર, રાજ્યનીતિશાસ્ત્ર
- ૨.૨ ક્રિયાત્મક સંશોધન : સંકલ્પના, સોપાનો અને મહત્વ

એકમ-૩ અર્થશાસ્ત્રના શિક્ષકની વિશિષ્ટતાઓ અને નિદાન-ઉપચાર કાર્ય

- ૩.૧ અર્થશાસ્ત્રના શિક્ષકની વિશિષ્ટતાઓ : વિષયવસ્તુનું જ્ઞાન, ક્ષેત્ર કાર્ય અને કૌશલ્યના સંદર્ભમાં
- ૩.૨ નિદાનાત્મક કાર્ય
- ૩.૩ ઉપચારાત્મક કાર્ય

એકમ-૪ અર્થશાસ્ત્રના શિક્ષણમાં મૂલ્યાંકન

- ૪.૧ મૂલ્યાંકનની સંકલ્પના, હેતુઓ, સોપાનો
- ૪.૨ પ્રશ્નોના પ્રકાર : સંકલ્પના, સારા નિબંધ પ્રશ્નોના લક્ષણો
- ૪.૩ ટૂંકોત્તરી પ્રશ્નો : સંકલ્પના, મહત્વ
અનાત્મલક્ષી : ખાલીજગ્યા, જોડકાં કસોટી, બહુવિકલ્પ કસોટી (રચના, મહત્વ)
- ૪.૪ બ્લ્યૂ પ્રિન્ટ આધારિત પ્રશ્નપત્ર સંરચના

CPS -11 -વાણિજ્ય વ્યવસ્થા અને સંચાલન પદ્ધતિ (સેમ. ૨)

એકમ-૧ વાણિજ્ય શિક્ષણ કાર્યનું આયોજન

- ૧.૧ આયોજનનું મહત્વ
- ૧.૨ છૂટા પાઠની સંકલ્પના, સોપાનો, લાભ-મર્યાદા
- ૧.૩ છૂટા પાઠનું આયોજન
- ૧.૪ એકમ પાઠની સંકલ્પના
- ૧.૫ છૂટાપાઠ અને એકમ પાઠ વચ્ચેનો તફાવત

એકમ-૨ પાઠ્યપુસ્તક અને સુધારણા

- ૨.૧ અગત્ય
- ૨.૨ સારા પાઠ્યપુસ્તકના લક્ષણો
- ૨.૩ પાઠ્યપુસ્તકનું વિવેચન
- ૨.૪ વાણિજ્ય વિષયનો અન્ય વિષયો સાથેનો અનુબંધ (અર્થશાસ્ત્ર, નામું, બેંકિંગ, સેક્ટરીયલ પ્રેક્ટીસ)
- ૨.૫ પાઠ્યક્રમ અને અભ્યાસક્રમની સંકલ્પના અને તુલના

એકમ-૩ વાણિજ્ય શિક્ષક અને ક્રિયાત્મક સંશોધન

- ૩.૧ શિક્ષકની લાયકાત, ગુણો
- ૩.૨ શિક્ષકની વ્યાવસાયિક સજ્જતા
- ૩.૩ ક્રિયાત્મક સંશોધન : સંકલ્પના, મહત્વ અને સોપાનો

એકમ-૪ મૂલ્યાંકન અને પરીક્ષણ

- ૪.૧ પ્રશ્ન પ્રકાર : નિબંધ પ્રકાર, ટૂંકોતરી, અનાત્મલક્ષી પ્રશ્નોની સંકલ્પના, અગત્ય, મર્યાદા
- ૪.૨ આદર્શ પ્રશ્નપત્રનાં લક્ષણો
- ૪.૩ ત્રિપરીમાણદર્શક સારણીનાં આધારે પ્રશ્નપત્રની રચના
- ૪.૪ નિદાનાત્મક અને ઉપચારાત્મક શિક્ષણ કાર્ય

CPS -12 -કમ્પ્યુટર પદ્ધતિ (સેમ. ૨)

એકમ-૧ કમ્પ્યુટર શિક્ષણમાં પાઠ આયોજનનો વિકાસ અને પાઠ્યપુસ્તક

- ૧.૧ તાસ આયોજન (સંકલ્પના, સોપાનો)
- ૧.૨ તાસ આયોજન અને એકમ આયોજન વચ્ચેનો તફાવત
- ૧.૩ બ્લ્યૂપ્રિન્ટના આધારે એકમ કસોટીની રચના
- ૧.૪ પ્રવર્તમાન પાઠ્યપુસ્તકની આંતરિક અને બાહ્ય સમીક્ષા (ધો.૮ અને ૯)

એકમ-૨ કમ્પ્યુટર શિક્ષણની પદ્ધતિ અને પ્રચુકિતઓ (સંકલ્પના, લાભ-લાભ સંદર્ભે)

- ૨.૧ વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ
- ૨.૨ સ્વાધ્યાય પદ્ધતિ
- ૨.૩ નિદર્શન પદ્ધતિ
- ૨.૪ પ્રોજેક્ટ પદ્ધતિ
- ૨.૫ આભાસી વર્ગખંડ (Virtual Classroom) : સંકલ્પના અને લક્ષણો
- ૨.૬ ઓનલાઇન શિક્ષણ (Online Education) : સંકલ્પના અને લાભ-લાભ

એકમ-૩ કમ્પ્યુટર શિક્ષણમાં મૂલ્યાંકન અને ક્રિયાત્મક સંશોધન

- ૩.૧ મૂલ્યાંકનની સંકલ્પના અને મૂલ્યાંકનના સાધનો
- ૩.૨ આદર્શ પ્રશ્નપત્રના લક્ષણો
- ૩.૩ વિવિધ પ્રકારના મૂલ્યાંકન પ્રશ્નો (સંકલ્પના તથા સંરચના સંદર્ભે) (વસ્તુલક્ષી પ્રશ્નો, ટૂંકોતરી પ્રશ્નો, નિબંધાત્મક પ્રશ્નો)
- ૩.૪ ક્રિયાત્મક સંશોધન : સંકલ્પના, સોપાન, મહત્વ

એકમ-૪ શાળા શિક્ષણ અને સામાજિક પ્રત્યાયનમાં કમ્પ્યુટર શિક્ષણ (પ્રવૃત્તિ આધારિત એકમ)

- ૪.૧ શાળા કક્ષાએ કમ્પ્યુટર લેબ (મહત્વ અને વ્યવસ્થાપન સંભાળ)
- ૪.૨ કમ્પ્યુટરના માધ્યમોનો ઉપયોગ કરી બે તાસ પાઠ તૈયાર કરવા તેની Soft copy બનાવવી.
- ૪.૩ શાળા કક્ષાએ નીચેના મુદ્દાને અનુલક્ષીને કમ્પ્યુટરનો ઉપયોગ કરી પ્રોજેક્ટ કરવો. (શાળા/કોલેજ પરિચય ppt તૈયાર કરવું, શાળા/કોલેજની વેબસાઇટ અથવા વ્લોગ બનાવવો શાળા કક્ષાએ શિક્ષક/વિદ્યાર્થીના કમ્પ્યુટર પ્રત્યેના વલણોને (વહાલ માપદંડનો ઉપયોગ કરી) ક્રિયાત્મક સંશોધન કરવું.)
- ૪.૪ સામાજિક વૈજ્ઞાનિક તરીકે વ્યક્તિ અભ્યાસ હાથ ધરવો (કોઈ બે)
  - Sam Pitroda (Chairman Knowledge Commission - India)
  - Larry Page (Founder of Google)
  - Mark Zuckerberg (Founder of Facebook)